ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ НЕСТІЙКИХ УМОВАХ

FINANCIAL SUPPORT OF INNOVATIVE ACTIVITY IN UKRAINE IN MODERN UNSTABLE CONDITIONS

У статті з'ясовано, що для інноваційного розвитку економіки фінансування НДДКР та інновацій має знаходитися на рівні 2% від ВВП. На жаль, в Україні такий показник становить лише 0,34%, що зумовлює необхідність пошуку додаткових джерел задоволення фінансових потреб українських інноваційно активних підприємств. Проведений аналіз засвідчив, що найбільшу питому вагу у забезпеченні інноваційної діяльності займають власні ресурси підприємств, частка яких за останній час коливається в межах 73-77%. У 2018 році питома вага державних витрат на інновації була найбільшою на останні двадцять років і складала 5,2%. Відсутнім стає суттєве зниження частки іноземних інвестицій у фінансуванні української інноваційної діяльності, поступове зростання яких можна було спостерігати лише до 2008 року. Середня частка іноземних інвестицій у фінансуванні інноваційної діяльності за двадцять років становить 5,6%. Наявний рівень фінансування інноваційної діяльності не відповідає її потребам, тому вимагає нагального реформування.

Ключові слова: власні ресурси інноваційного підприємства, інвестування, інноваційна діяльність, кредитування, наукова діяльність, національна економіка, фінансове забезпечення.

В статті определено, что для инновационного развития экономики финансирование НИОКР и инноваций должно находиться на

уровне 2% от ВВП. К сожалению, в Украине такой показатель составляет лишь 0,34%, что вызывает необходимость поиска дополнительных источников удовлетворения финансовых потребностей украинских инновационно активных предприятий. Проведенный анализ показал, что наибольший удельный вес в обеспечении инновационной деятельности занимают собственные ресурсы предприятий, доля которых за последнее время колеблется в пределах 73-77%. В 2018 году удельный вес государственных расходов на инновации был наибольший за последние двадцать лет и составил 5,2%. Ощутимым становится существенное снижение доли иностранных инвестиций в финансировании украинской инновационной деятельности, постепенный рост которых можно было наблюдать лишь до 2008 года. Средняя доля иностранных инвестиций в финансировании инновационной деятельности за двадцать лет составляет 5,6%. Имеющийся уровень финансирования инновационной деятельности не соответствует его потребностям, поэтому требует неотложного реформирования.

Ключевые слова: собственные ресурсы инновационного предприятия, инвестирование, инновационная деятельность, кредитование, научная деятельность, национальная экономика, финансовое обеспечение.

УДК 330.341.1

<https://doi.org/10.32843/infrastruct37-121>

Сакевич Л.С.

здобувач

Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій

Savevych Liudmyla

Black Sea Research Institute of Economy and Innovation

The article clarifies the need to improve the existing system of financial support for the development of innovation in Ukraine. According to Western experts, for the innovative development of the economy, R&D and innovation funding should be at the level of 2% of GDP. Unfortunately, in Ukraine this figure is only 0.34% and is the lowest among European countries, which necessitates the search for additional sources to meet the financial needs of Ukrainian innovative enterprises. The analysis showed that during the last twenty years there have been no significant changes in the ratio between the sources of funding for innovation of industrial enterprises. The largest share in ensuring innovation is occupied by the own resources of enterprises, the share of which varies within 73-77%. However, domestic industrial enterprises have a fairly high level of debt dependence and a deficit of equity, which does not allow to significantly increase the increase in funding for innovation at their own expense. State funding of innovation involves the allocation of funds from the budget and other extra-budgetary funds for the implementation of research projects that are a priority for the country. In 2018, the share of public spending on innovation was the highest in the last twenty years and amounted to 5.2%. However, even an increase in budget funding will not solve the existing problems. Because, the growing amount of public funding will not be used effectively as long as there is an old organizational structure of their distribution, which provides for constant reporting of scientific and financial results, rather than actual developments and the degree of their commercialization. There is a significant decrease in the share of foreign investment in financing Ukrainian innovation, the gradual growth of which could be observed only until 2008. Changes in 2014, the aggravation of the political and economic situation, the deterioration of the investment climate have led to a sharp decline in foreign investment in innovation. The year 2016 was significant, when the share of foreign investments was critical at 0.1% of the total volume. Today, the average share of foreign investment in financing innovation over twenty years is 5.6%. The current level of funding for innovation does not meet its needs, so it requires urgent reform.

Key words: innovative activity, innovative production, innovations, innovatively active enterprise, competitiveness, national economy, society.

Постановка проблеми. Для ефективного економічного зростання національної економіки, модернізації її промислового сектору важливим стає активізація підприємницької діяльності у напрямі інноваційного пошуку та впровадження у практичну діяльність його результатів. Вирішення даного завдання стає можливим лише при забезпеченні необхідного рівня фінансування інноваційної діяльності, обсяги якого визначаються очікуваними економічними результатами, нормою та терміном окупності вкладених ресурсів, а також можливістю одержати прибуток.

Фінансування інноваційної діяльності повинно виступати складовою фінансової політики держави, що має бути спрямована на створення необхідних умов для розвитку науково-технічного потенціалу, пошуку та впровадження інновацій в усі сфери національної економіки та забезпечення структурної перебудови економіки на інноваційних засадах. Наразі слід констатувати недостатній рівень фінансового забезпечення інноваційної діяльності в Україні, що обумовлено існуючими інвестиційними, інституційними, структурними та іншими обмеженнями. Отже, перехід до інтенсив-

ного економічного зростання актуалізує питання пошуку дієвого механізму фінансування інноваційної сфери як його невід'ємної складової.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми фінансового забезпечення економічного розвитку, через їх важливе значення, завжди знаходяться в центрі наукової уваги. Вивченню різних аспектів, що пов'язані з фінансуванням інноваційної сфери та вирішенням проблеми розширення спектру інструментів фінансування розвитку інновацій присвячені праці таких дослідників як О. Амоші, Ю. Бажала, С. Башкатової, Т. Василюєвої, О. Васюренка, В. Гейця, М. Долішнього, М. Крупки, О. Лапко, І. Манаєнко, В. Мунтіяна, М. Чумаченка, Н. Чухрай та інших. Проте, незважаючи на значну кількість досліджень в даній площині, а також враховуючи динамічність та надзвичайну актуальність інноваційної діяльності для українського суспільства, вважаємо доцільним проведення цілісного аналізу рівня фінансового забезпечення інноваційної діяльності в нестійких умовах сучасності.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення напрямів покращення фінансового забезпечення інноваційної діяльності в Україні, що передбачає обґрунтування необхідності реформування наявної системи фінансового забезпечення, оцінку його сучасного стану й чинників, що обумовлюють його рівень та якість.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кожна країна будує власну систему фінансового забезпечення інноваційної діяльності, що залежить від політичних, соціально-економічних та інших чинників, а також сформованого фінансового механізму. Але, незважаючи на різні умови формування системи фінансового забезпечення інноваційної діяльності, для збільшення її ефективності вона має базуватися на таких принципах як:

- 1) багатоканальність фінансування;
- 2) логічність, юридична захищеність та обґрунтованість методів та механізмів, що використовуються [2, с. 442];
- 3) комплексність;
- 4) адаптивність та гнучкість.

Сьогодні фінансування інноваційної та наукової діяльності в розвинутих країнах світу здійснюється з різних джерел. Зокрема, у більшості країн ЄС історично переважає державне фінансування даних галузей, в США, Китаї, Японії у фінансуванні домінує частка приватних ресурсів, що пояснюється високою рентабельністю високотехнологічної інноваційної діяльності, а відтак і зацікавленістю бізнес-середовища. Проте, в окремих європейських країнах (Польща, Румунія, Угорщина) ще зберігається досить значна питома вага державних витрат на інновації. Але, така система фінансового забезпечення інноваційної діяльності останнім часом поступово трансформується в

модель з домінуванням власних ресурсів приватного сектору, що, як свідчить світовий досвід, забезпечує більшу інноваційну активність.

Світові експерти наголошують, що «успішний інноваційний економіці необхідно тримати обсяги фінансування НДДКР та інновацій на рівні не менше 2% ВВП [4, с. 18]». Середні витрати в ЄС на інновації у відношенні до ВВП у 2018 році становили 2,18 %. В Україні такий показник складає лише 0,34%, що не дозволяє забезпечити необхідний розвиток інноваційної складової економіки. Таким чином, країни, які спрямовують 2-3% ВВП на інноваційну та науково-дослідну діяльність займають провідні позиції на світових ринках й можуть забезпечити постійне зростання економіки. Навпаки, країни, що мають низький рівень капіталовкладень в інновації та науку підтримують низькі темпи економічного розвитку.

Дані, наведені у таблиці 1, засвідчують, що протягом двадцяти років суттєвих змін у співвідношеннях між джерелами фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств не відбувалося. Власні фінансові ресурси підприємств складають найбільшу питому вагу у забезпеченні інноваційної діяльності й у середньому такий показник складає 77,01%. Більше того можна виділити кризові періоди, коли фінансування інноваційної діяльності з власних джерел підприємств сягало понад 85% (2005 рік, 2014-2018 роки). Проте, вітчизняні промислові підприємства мають досить високий рівень боргової залежності та дефіцит власного капіталу, що не дозволяє у подальшому суттєво нарощувати збільшення фінансування інноваційної діяльності за рахунок власних коштів.

Власні фінансові ресурси підприємств спрямовуються на проведення науково-промислових досліджень, прикладних розробок, інноваційний пошук тощо. Їх основними джерелами виступають прибуток підприємств та амортизаційні відрахування. Важливою перевагою використання власних коштів для інноваційної діяльності є збереження економічної самостійності підприємства та незалежність від кредиторів. Серед інших позитивних сторін ряд науковців [1, с. 213; 7, с. 110] виділяють:

- зосередження управління підприємством лише в руках керівництва або безпосередніх власників;
- наявність можливості швидко залучити додаткові ресурси;
- забезпечення високої мобільності грошового обороту;
- відсутність додаткових витрат за використання фінансових ресурсів;
- відсутність залежності від державних інстанцій.

Державне фінансування інноваційної діяльності передбачає виділення грошових ресурсів з бюджету та інших позабюджетних фондів на реа-

Таблиця 1

Структура джерел фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств, %

	У тому числі за рахунок коштів			
	власних	державного бюджету	іноземних інвесторів	інших джерел
2000	79,6	0,4	7,6	12,3
2001	83,9	2,8	3,0	10,3
2002	71,1	1,5	8,8	18,7
2003	70,2	3,0	4,2	22,5
2004	77,2	1,4	2,5	18,9
2005	87,7	0,5	2,7	9,0
2006	84,6	1,9	2,9	10,7
2007	73,7	1,3	3,0	22,0
2008	60,6	2,8	1,0	35,7
2009	65,0	1,6	19,0	14,3
2010	59,4	1,1	30,0	9,6
2011	52,9	1,0	0,4	45,6
2012	63,9	2,0	8,7	25,5
2013	72,9	0,3	13,1	13,7
2014	85,0	4,5	1,8	8,7
2015	97,2	0,4	0,4	2,0
2016	94,9	0,8	0,1	4,3
2017	84,5	2,5	1,2	11,8
2018	88,2	5,2	0,9	5,7

Джерело: складено автором за даними [3]

лізацію наукових проектів, що виступають пріоритетними для країни. Використання такого джерела фінансування інноваційної діяльності має позитивні здобутки як для держави, так і для підприємства. Для першої – це інноваційне піднесення в цілому, що є підґрунтям для розвитку економіки. Для другого – безповоротність наданих ресурсів. Проте, з боку підприємств слід виділити й наявний недолік державного фінансування інноваційної діяльності, а саме досить поодинокі випадки залучення або невеликі розміри, що обумовлено нестачею грошових ресурсів для державного інвестування інноваційної діяльності через усталену орієнтацію на базові галузі економіки.

Наочним є наявність негативних обсягів державного фінансування інноваційної діяльності, що за останні двадцять років коливається в межах 1-4,5%. У середньому такий показник становить 1,95%, що свідчить про обмежені можливості державної підтримки інноваційної діяльності. Прикрим є факт, що до 2018 року (окрім 2008 р., 2011 р., 2014 р.) іноземні інвестиції в інноваційну сферу взагалі перевищували державні кошти. У 2018 році частка державних фінансів у забезпеченні інноваційної діяльності була на рівні 5,2%, що є одним з найбільших показників за часів незалежності.

Проте, варто зазначити, що навіть збільшення бюджетного фінансування не зможе вирішити наявні проблеми. Адже, зростання обсягів державного фінансування не є запорукою їх ефективного використання, оскільки й досі переважає стара організаційна структура їх розподілу, що

передбачає постійне звітування науково-фінансовими результатами, а не фактичними розробками та ступенем їх комерціалізації. До того ж, пряме фінансування інноваційної діяльності з державного та місцевих бюджетів, внаслідок його обмеженості, може отримати лише незначна частина інноваційно активних підприємств (приблизно 2-3% від їх загальної кількості) [6, с. 218].

Середня частка іноземних інвестицій у фінансуванні інноваційної діяльності за двадцять років становить 5,6%. Останнім часом відчутним стає суттєве зниження питомої ваги іноземних інвестицій у фінансуванні української інноваційної діяльності, поступове зростання яких можна було спостерігати лише до 2008 року. В результаті фінансово-економічної кризи їх стрімкий спад відбувся у 2009-2010 роках, після чого відбувається незначне поживлення. Але, зміни 2014 року, загострення політико-економічної ситуації, погіршення інвестиційного клімату привели до стрімкого скорочення іноземних інвестицій в інноваційну діяльність. Показовим став 2016 рік, коли частка іноземних інвестицій становила критичні 0,1% до загального обсягу. Таким чином, залучення інвестицій в інноваційну сферу є занадто обмеженим, що обумовлено недосконалістю законодавчої бази, складністю та непрозорістю проведення процедури експертизи інноваційних проектів.

З метою збільшення залучення інвестицій в інноваційну сферу варто окреслити групу факторів, що можуть позитивно позначитися на зростанні їх обсягів, наприклад:

- політична стабілізація та покращення макроекономічної ситуації;
- розвиток та зміцнення банківської системи; покращення якості українського менеджменту;
- збільшення зацікавленості зовнішніх інвесторів;
- розвиток конкуренції та сприятлива кон'юнктура ринку;
- дебіюрократизація.

Середня частка інших джерел у структурі фінансування інноваційної діяльності за останні двадцять років становить 15,5%. До даної категорії, у першу чергу, відносяться банківські позики, кредити державних або комерційних установ, розміщення боргових зобов'язань, іпотечні позики, облігації тощо, питома вага яких у сукупному фінансуванні інноваційної діяльності є неоднорідною й коливається в широкому діапазоні від 2% до 46%. Починаючи з 2014 року можна спостерігати скорочення частки фінансування з інших джерел, що лише у 2017 році становило трохи більше 10%.

Використання фінансування інноваційної діяльності з інших джерел характеризується такими особливостями:

- позитивні: внаслідок надання великих обсягів грошей, значна зовнішня увага та контроль за ефективним використанням отриманих фінансових ресурсів;
- негативні: збільшення ризику банкрутства, що значно загострюється у випадку несвоєчасного погашення отриманих кредитів і позичок, складний

та довготривалий процес оформлення необхідної документації, а також втрата частини прибутку внаслідок сплати позичкового проценту.

Особливим у фінансуванні інноваційної діяльності можна виділити 2016 рік, коли на її розвиток було спрямовано рекордні понад 23 млрд. грн., чого було досягнуто за рахунок зростання обсягів фінансування з власних джерел, що становили 22 млрд. грн. Але, навіть такі обсяги не відповідають потребам інноваційної діяльності та є значно меншими у порівнянні з європейськими країнами.

Дані табл. 2. засвідчують доволі низькі обсяги витрат на проведення науково-дослідних робіт, що складають від 8% до 16 % загального обсягу витрат на інновації. Але їх частка за останні два роки суттєво збільшується й становить у 2017 р. – 23,8%, у 2018 р. – найбільший показник 26,35%. Проте, частка витрат на дослідження та розробки у ВВП залишається катастрофічно низькою й досить рідко перевищує 1%. Таке забезпечення розвитку науково-дослідної роботи свідчить про низький рівень використання наявного наукового потенціалу та відображає існування значних проблем у переході до інноваційного шляху розвитку національної економіки.

Крім того, оскільки НДР та інноваційна діяльність є взаємопов'язаними та доповнюють одна одну, то зменшення витрат на науково-дослідну роботу може привести до зниження рентабельності, втрати конкурентоспроможності, і як наслідок до втрати позицій на внутрішньому та зовніш-

Таблиця 2

Співвідношення витрат на інновації до ВВП в Україні

Рік	ВВП, млн грн	Загальний обсяг витрат на інновації, млн. грн	У т.ч. витрати на проведення НДР	Частка інноваційних витрат у ВВП, %	Частка витрат на НДР у ВВП, %	Частка витрат на НДР серед загальних витрат на інновації, %
2000	175700	1760,1	266,2	1,00	0,15	15,12
2001	204200	1979,4	171,4	0,97	0,08	8,66
2002	225800	3018,3	270,1	1,34	0,12	8,95
2003	267300	3059,8	312,9	1,14	0,12	10,22
2004	345100	4534,6	445,3	1,31	0,13	9,82
2005	441400	5751,6	612,3	1,30	0,14	10,65
2006	537700	6160,0	992,9	1,15	0,18	16,12
2007	720700	10850,9	986,5	1,51	0,14	9,09
2008	948100	11994,2	1243,6	1,27	0,13	10,37
2009	913300	7949,9	846,7	0,87	0,09	10,65
2010	1082600	8045,5	996,4	0,74	0,09	12,38
2011	1302100	14333,9	1079,9	1,10	0,08	7,53
2012	1411200	11480,6	1196,3	0,81	0,08	10,42
2013	1454900	9562,6	1638,5	0,66	0,11	17,13
2014	1566700	7695,9	1754,6	0,49	0,11	22,8
2015	1979600	13813,7	2039,5	0,7	0,1	14,76
2016	2383200	23229,5	2457,8	0,97	0,1	10,58
2017	2982900	9117,5	2169,8	0,31	0,07	23,8
2018	3558700	12180,1	3208,8	0,34	0,09	26,35

Джерело: складено автором за даними [3]

ньому ринках. Питомі витрати на науково-дослідну роботу у ВВП України є меншими у 5-7 разів у порівнянні з країнами Східної Європи (наприклад: Болгарія, Румунія, Польща, Словаччина) й приблизно у 20 разів нижчими за аналогічний показник у високорозвинутих країнах ЄС [5, с. 94].

Недофінансування інноваційної діяльності негативно позначається на її результативності та ефективності проведених наукових розробок, а також зменшує актуальність винаходу чи нової техніки, технології для ринку. Таким чином, в результаті діагностики перебігу інноваційних процесів в Україні виявлено низку проблем, серед яких цільне місце займають відсутність кваліфікованого контролю за державним фінансуванням інноваційних проектів, що перешкоджає збільшенню державних видатків в інноваційну сферу; нестача власних фінансових ресурсів у підприємств, які впроваджують інноваційну діяльність, а також недосяжність зовнішніх джерел фінансування. Також серед множини наявних проблем, які гальмують зростання інноваційної сфери через незадовільні обсяги фінансування, слід виділити:

1) відсутність якісного контролю з відбору конкурсних інноваційних проектів, що підлягають державному фінансуванню, а також розподілу державних ресурсів між ними;

2) несприятливий інвестиційний клімат, що обумовлений нестабільністю економіки та політичної системи, а також не вирішеним збройним конфліктом на сході країни;

3) низька якість результативності досліджень наукових інститутів або рівень їх співпраці з реальним сектором економіки, що фінансуються з Державного бюджету;

4) незначна присутність приватного капіталу у фінансуванні інноваційних розробок;

5) наявність ризиків, що значно перешкоджають активному залученню довгострокових кредитних ресурсів та збільшенню внутрішніх та зовнішніх інвестицій;

6) відносно дорогі кредити, що ускладнює їх залучення до фінансового забезпечення розвитку інноваційної діяльності, особливо, якщо мова йде про низькорентабельні підприємства, що особливо потребують модернізації та технічного переозброєння, але неспроможні залучити довгострокові кредити;

7) незацікавленість бізнес-середовища та кредитних організацій у фінансуванні інноваційної сфери, внаслідок високого ступеня ризикованості;

8) незадовільний рівень патентної діяльності та захисту інтелектуальної власності;

9) наявність непідконтрольних витрат, що можуть мати місце в нових напрямках досліджень;

10) невисокий рівень результативності інноваційної діяльності, що перешкоджає залученню додаткових ресурсів (фінансових, матеріальних, людських та інші), а також повільне впровадження

нових технологій та інновацій у виробничий процес;

11) відсутність належного регулювання діяльності та програм розвитку науково-навчальних виробничих комплексів.

Вважаємо, що задля сприяння розвитку інноваційної діяльності необхідно диверсифікувати джерела фінансування інноваційної діяльності, для чого варто усунути існуючі бар'єри, що приводять до обмеження обсягів залучення бюджетних ресурсів та іноземних інвестицій. У даному напрямі доцільним стає виконання таких дій:

1) перегляд основних напрямів розподілу державного бюджету з метою збільшення частки державного фінансування інновацій на НДДКР;

2) удосконалення законодавчої бази щодо функціонування інститутів спільного інвестування та венчурних фондів в інноваційній сфері;

3) запровадження ефективного механізму податкових канікул для підприємств, що займаються інноваційною діяльністю;

4) сприяння розширенню високотехнологічного імпорту без сплати імпортного мита, що, з одного боку, приведе до зменшення вартості товарів на зовнішньому ринку й збільшення їх конкурентосдатності, а, з другого, стане підґрунтям акумулювання додаткових ресурсів у підприємств, що є необхідними для подальшого впровадження інноваційної діяльності;

5) поширення державного гарантування та субсидування відсоткових платежів за кредитами, які видані під експортні контракти технологій та інноваційної продукції;

6) активізування такі інструментів залучення фінансових ресурсів як бізнес-ангельське інвестування, фандерайзинг, краудфандинг, що є відносно новими, але дозволяють збільшити обсяги грошових ресурсів для розвитку інноваційної діяльності;

7) сприяння пошуку альтернативних джерел фінансування інноваційної діяльності;

8) розширення доступу до міжнародних грантових програм та програм підтримки розвитку інноваційної діяльності.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, проведений аналіз засвідчив наявність досить обмеженого фінансового забезпечення інноваційної діяльності в Україні, що стає загрозою подальшого розвитку даної сфери. Нагальним завданням для уряду має стати розробка комплексних заходів сприяння мобілізації наявних та потенційних внутрішніх й зовнішніх фінансових ресурсів. Відповідно з метою налагодження розвитку інноваційної діяльності в Україні необхідно запровадити створення збалансованої системи її фінансування, яка має передбачати забезпечення постійно зростаючих потреб інноваційної сфери у фінансових ресурсах. Сучасний ринковий механізм господарювання створює можливості для залучення різноманітних джерел фінансування, які варто акти-

візувати на вітчизняному просторі. Вважаємо, що серед них цільне місце має займати запровадження державно-приватного партнерства в інноваційній сфері, що передбачає розподіл фінансових зобов'язань та ризиків між учасниками.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Башкатова С. В. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності суб'єктів господарювання за рахунок власних фінансових ресурсів. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки: зб. наук. пр.* Вип. 15. С. 210-215.
2. Волков О.І. Економіка та організація інноваційної діяльності: Київ. 2007. 659 с.
3. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 14.06.2019).
4. Жемба А.Й. Світові тенденції впливу інноваційних факторів на економічний розвиток країн в умовах глобалізації. *Наукові записки. Серія «Економіка»*. 2013. Вип. 21. С. 17.
5. Захаркін О.О. Роль інновацій у нарощенні вартості українських підприємств. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2014, № 3. С. 90-101.
6. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця та ін. Київ: НАН України, 2015. 336 с.
7. Манаєнко І.М., Кравець А.І. Фінансування інноваційної діяльності підприємств: українські реалії та досвід ЄС. *Інфраструктура ринку. Електронний журнал*. 2018. Вип. 15. С. 109 – 115. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2018/15_2018_ukr/19.pdf (дата звернення 17.12.2019).

REFERENCES:

1. Bashkatova S.V. (2009). Finansove zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti subiektiv hospodariuvannia za rakhunok vlasnykh finansovykh resursiv. [Financial support of innovative activity of economic entities at the expense of own financial resources]. Scientific works of Kirovograd National Technical University. Economic sciences: coll. science. Vol. 15. Pp. 210-215.
2. Volkov O.I. (2007). Ekonomika ta orhanizatsiia innovatsiinoi diialnosti. [Economics and organization of innovation]. Kyiv. (in Ukrainian)
3. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy : veb-sait. [State Statistics Service of Ukraine: website]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed: 14.06.2019).
4. Zhemba A.Y. (2013). Svitovi tendentsii vplyvu innovatsiinykh faktoriv na ekonomichnyi rozvytok krain v umovakh hlobalizatsii. [Global trends in the impact of innovative factors on the economic development of countries in the context of globalization]. Proceedings. Economics Series. Vol. 21. Pp. 17.
5. Zakharkin O.O. (2014) Rol innovatsii u naroshchenni vartosti ukrainskykh pidpriemstv. [The role of innovation in increasing the value of Ukrainian enterprises]. Marketing and innovation management. № 3. Pp. 90-101.
6. Heits V.M. (2015) Innovatsiina Ukraina 2020 : nationalna dopovid. [Innovatsiina Ukraina 2020: national report]. Kyiv: NAN Ukrainy. (in Ukrainian)
7. Manaienko I.M., Kravets A.I. (2018). Finansuvannia innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv: ukrainski realii ta dosvid YeS. [Financing of innovative activity of enterprises: Ukrainian realities and experience of the EU]. Market infrastructure. Electronic magazine. 2018. Vol. 15. pp. 109–115. Available at: http://market-infr.od.ua/journals/2018/15_2018_ukr/19.pdf (accessed: 17.12.2019)

FINANCIAL SUPPORT OF INNOVATIVE ACTIVITY IN UKRAINE IN MODERN UNSTABLE CONDITIONS

Urgency of the research. Financial support for innovation in Ukraine is at an unsatisfactory level due to existing investment, institutional, structural and other constraints. Therefore, the transition to intensive economic growth raises the question of finding an effective mechanism for financing the innovation sphere as an integral part of it.

The main **goal** of this paper is to analyze the level of financial support for innovation in Ukraine.

Methodology. This study combines a new theoretical and methodological approach to understanding the need to reform the domestic system of financial support for innovation

Findings. The article clarifies the need to improve the existing system of financial support for the development of innovation in Ukraine. According to Western experts, for the innovative development of the economy, R&D and innovation funding should be at the level of 2% of GDP. Unfortunately, in Ukraine this figure is only 0.34% and is the lowest among European countries, which necessitates the search for additional sources to meet the financial needs of Ukrainian innovative enterprises.

The analysis showed that during the last twenty years there have been no significant changes in the ratio between the sources of funding for innovation of industrial enterprises. The largest share in ensuring innovation is occupied by the own resources of enterprises, the share of which varies within 73-77%. However, domestic industrial enterprises have a fairly high level of debt dependence and a deficit of equity, which does not allow to significantly increase the increase in funding for innovation at their own expense.

State funding of innovation involves the allocation of funds from the budget and other extra-budgetary funds for the implementation of research projects that are a priority for the country. In 2018, the share of public spending on innovation was the highest in the last twenty years and amounted to 5.2%. However, even an increase in budget funding will not solve the existing problems. Because, the growing amount of public funding will not be used effectively as long as there is an old organizational structure of their distribution, which provides for constant reporting of scientific and financial results, rather than actual developments and the degree of their commercialization.

There is a significant decrease in the share of foreign investment in financing Ukrainian innovation, the gradual growth of which could be observed only until 2008. Changes in 2014, the aggravation of the political and economic situation, the deterioration of the investment climate have led to a sharp decline in foreign investment in innovation. The year 2016 was significant, when the share of foreign investments was critical at 0.1% of the total volume. Today, the average share of foreign investment in financing innovation over twenty years is 5.6%.

Practical implications. Underfunding of innovation is negatively determined by its effectiveness and efficiency of scientific development, as well as reduces the relevance of the invention or new equipment, technology for the market.

Value (originality). It is determined that the priority of the government should be to develop comprehensive measures to promote the mobilization of existing and potential internal and external financial resources, as well as to create a balanced system of financing innovation, which should meet the ever-increasing needs of innovation in financial resources. The modern market mechanism of management creates opportunities for attracting various sources of financing, which should be activated in the domestic space. We believe that the introduction of public-private partnership in the field of innovation should take an integral place among them.